

Щодо неможливості комплектування інклюзивної групи продовженого дня закладу загальної середньої освіти посадою асистента вихователя

Основним нормативним документом, яким визначено утворення в закладах загальної середньої освіти груп продовженого дня, у тому числі інклюзивних та/або спеціальних, є Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX “Про повну загальну середню освіту” (далі Закон № 463-IX).

Відповідно до частини 9 статті 12 Закону № 463-IX за письмовими зверненнями батьків учнів керівник закладу загальної середньої освіти приймає рішення про утворення групи (груп) продовженого дня, у тому числі інклюзивної та/або спеціальної, фінансування якої (яких) здійснюється за кошти засновника та за інші кошти, не заборонені законодавством.

Крім того, згідно з частиною 1 ст. 26 Закону № 463-IX для учнів з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти, на підставі письмового звернення їхніх батьків **утворюються інклюзивні та/або спеціальні групи продовженого дня.**

Порядок утворення та організації діяльності груп продовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти визначається центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки (абзац 2 частини 9 статті 12 Закону № 463-IX).

На сьогоднішній день такий Порядок утворення груп продовженого дня у закладах загальної середньої освіти (у тому числі інклюзивних та/або спеціальних) визначений наказом Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 р. № 677.

Цим наказом, зокрема, передбачено комплектування інклюзивних групи продовженого дня закладів загальної середньої освіти посадами вихователя і асистента вихователя.

Так, в абзаці 8 Наказу № 677 йдеться, що особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу для дитини (дітей) з тяжкими порушеннями та дитини (дітей), яка (які) мають порушення інтелектуального розвитку, в інклюзивній групі продовженого дня забезпечує **асистент вихователя** з урахуванням особливостей навчально-пізнавальної діяльності осіб з особливими освітніми потребами.

Треба зазначити, що запроваджене Міністерством освіти і науки України введення посади асистента вихователя в інклюзивні групи продовженого дня закладів загальної середньої освіти на сьогоднішній день є **таким, що не відповідає вимогам нормативних документів щодо оплати праці педагогічних працівників закладів та установ освіти.**

1. В частині 6 статті 26 “Інклюзивне навчання” Закону № 463-IX, якою зокрема передбачено утворення в закладах загальної середньої освіти інклюзивних та/або спеціальних груп продовженого дня, йдеться, що особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу для учня з особливими освітніми потребами забезпечує **асистент вчителя**. В цій статті навіть згадки немає про асистента вихователя групи продовженого дня.

2. В пункті 14 постанови Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 р. № 872 “Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних

зкладах” йдеться, що собістiсно орієнтоване спрямування навчально-виховного процесу забезпечує **асистент вчителя**, який бере участь у розробленні та виконанні навчальних планів та програм, адаптує навчальні матеріали з урахуванням особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами. Інформація щодо асистента вихователя групи продовженого дня в постанові відсутня.

3. Відповідно до абзацу 2 статті 22 Закону № 463-IX перелік посад педагогічних працівників встановлюється Кабінетом Міністрів України. На сьогодні такий Перелік затверджено [постановою КМУ від 14.06.2000 р. № 963](#).

В Переліку № 963 серед педагогічних посад, зокрема зазначені: асистент вчителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням; асистент вчителя – реабілітолога; асистент вихователя дошкільного навчального закладу (тобто асистент вихователя інклюзивної групи закладу дошкільної освіти), а от посада **асистента вихователя** інклюзивної групи продовженого дня закладу загальної середньої освіти в цьому Переліку **відсутня**.

4. Комплектування штатних розписів закладів загальної середньої освіти здійснюється відповідно до Типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 06.12.2010 р. № 1205. Цими Типовими штатними нормативами передбачено комплектування груп продовженого дня закладів загальної середньої освіти **тільки посадою вихователя**. Комплектування штатних розписів груп продовженого дня (в тому числі і інклюзивних) посадою **асистента вихователя** Типовими штатними нормативами **не передбачено**.

5. В Типовому положенні про атестацію педагогічних працівників, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. N 930, не міститься положень щодо атестації **асистента вихователя** інклюзивної групи продовженого дня закладу загальної середньої освіти.

6. Постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 р. № 1298 “Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери”, а відповідно і [наказом Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005 р. № 557](#) “Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ”, не визначено умови та розміри оплати праці **асистента вихователя** інклюзивної групи продовженого дня закладу загальної середньої освіти.

Тарифні розряди педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти наведені в додатку 6 до наказу Міністерства освіти і науки України № 557. Посада **асистента вихователя** інклюзивної групи продовженого дня закладу загальної середньої освіти, на відміну від посад асистента вчителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням, а також асистента вчителя – реабілітолога, в цьому додатку 6 відсутня, а отже відсутні і тарифні розряди, за якими йому встановлюється посадовий оклад.

7. Також на сьогоднішній день ніякими нормативними документами не встановлено педагогічне навантаження для **асистента вихователя** інклюзивної групи продовженого дня закладу загальної середньої освіти.

Враховуючи вищезазначене, у разі введення в штатний розпис закладу загальної середньої освіти посади **асистента вихователя** інклюзивної групи продовженого дня, із-за відсутності цієї посади в додатку 6 до наказу Міністерства освіти і науки України № 557, йому неможливо буде встановити тарифний розряд, а відповідно і посадовий оклад.

Із-за відсутності посади **асистента вихователя** інклюзивної групи продовженого дня закладу загальної середньої освіти в Переліку № 963, ця посада не може вважатися такою, що набула статусу **педагогічного працівника**, а відтак помічнику вихователя групи продовженого дня неможливо буде встановити:

– підвищення посадового окладу на **10%**, передбачене [постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 р. № 22](#) “Про підвищення оплати праці педагогічних працівників”;

– підвищення посадового окладу на **25%**, передбачене пунктом 29 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міносвіти від 15.04.1993 р. № 102, для педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів (або за наявності в них груп) для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку;

– доплату у граничному розмірі 20 відсотків за роботу в інклюзивних класах (групах) у закладах загальної середньої освіти, передбачену для педагогічних працівників пунктом 5 додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. N 1096 “Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності”;

– надбавку за вислугу років, передбачену до виплати педагогічним працівникам Порядком виплати надбавок за вислугу років педагогічним та науково-педагогічним працівникам навчальних закладів і установ освіти, затвердженим [постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2001 р. № 78](#);

– надбавку за престижність педагогічної праці, передбачену [постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 р. N 373](#) “Про встановлення надбавки педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування”.

Як було зазначено вище, згідно з частиною 1 ст. 26 Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX “Про повну загальну середню освіту” для учнів з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти, на підставі письмового звернення їхніх батьків утворюються інклюзивні та/або спеціальні групи продовженого дня.

Частиною 6 статті 26 Закон № 463-IX, а також пунктом 14 постанови КМУ № 872 передбачено, що особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу для учнів з особливими освітніми потребами **забезпечує асистент вчителя**, який бере участь у розробленні та виконанні навчальних планів та програм, адаптує навчальні матеріали з

урахуванням особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами.

Не беремо до уваги положення Порядку утворення груп продовженого дня у закладах загальної середньої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 677, щодо комплектування інклюзивних груп продовженого дня закладів загальної середньої освіти посадою **асистента вихователя**, оскільки таке комплектування не відповідає вимогам нормативних документів щодо оплати праці педагогічних працівників закладів та установ освіти.

Також вище було зазначено, що Типовими штатними нормативами № 1205 передбачено комплектування груп продовженого дня закладів загальної середньої освіти тільки посадою вихователя.

Як же ж вийти зі скрутного становища і, не порушуючи Закон, ввести в штатний розпис закладу загальної середньої освіти посаду **асистента вчителя** для роботи в інклюзивній групі продовженого дня?

Пунктом 2 Наказу № 1205 така можливість передбачена. В ньому йдеться, що керівникам закладів надається право у разі виробничої необхідності змінювати штати окремих структурних підрозділів або вводити посади (крім керівних), не передбачені штатними нормативами для даного закладу, в межах фонду оплати праці, доведеного лімітними довідками на відповідний період. Заміна посад працівників може здійснюватись лише в межах однієї категорії (педагогічного, господарсько-обслуговуючого тощо) персоналу.

В разі введення посади **асистента вчителя** в інклюзивні групи продовженого дня загальноосвітніх навчальних закладів необхідно розробити посадові обов'язки асистента вчителя інклюзивної групи продовженого дня.

Посадові обов'язки асистента вчителя інклюзивної групи продовженого дня закладу загальної середньої освіти розробляються та затверджуються директором цього закладу на підставі орієнтовних функціональних обов'язків асистента вчителя, рекомендованих Міністерством освіти і науки, молоді та спорту листом від 25.09.2012 р. № 1/9-675.

Умови та розміри оплати праці педагогічних працівників закладів освіти передбачені наказом Міністерства освіти України № 102 та наказом Міністерства освіти і науки України № 557.

Згідно з частиною 4 статті 24 Закону України “Про повну загальну середню освіту” педагогічне навантаження асистента вчителя у закладі загальної середньої освіти становить **25** годин на тиждень.

Посадовий оклад асистента вчителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням встановлюється на рівні **10 – 12** тарифних розрядів.

Як **педагогічний працівник** він має право на встановлення йому:

– підвищення посадового окладу на **10%**, передбачене постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 р. № 22 “Про підвищення оплати праці педагогічних працівників”;

– підвищення посадового окладу на **25%**, передбачене пунктом 29 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міносвіти від 15.04.1993 р. № 102, для педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів (або за наявності в них груп) для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку;

– доплату у граничному розмірі **20** відсотків за роботу в інклюзивних класах (групах) у закладах загальної середньої освіти, передбачену для педагогічних працівників пунктом 5 додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. N 1096 “Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності”;

– надбавку за вислугу років, передбачену до виплати педагогічним працівникам Порядком виплати надбавок за вислугу років педагогічним та науково-педагогічним працівникам навчальних закладів і установ освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2001 р. № 78;

– надбавку за престижність педагогічної праці, передбачену постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 р. N 373 “Про встановлення надбавки педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування”.

Він також має право на **56**-денну тривалість щорічної основної відпустки (постанова КМУ від 14 квітня 1997 р. № 346), отримання [допомоги на оздоровлення](#) при наданні щорічної основної відпустки, щорічну [винагороду за сумлінну працю](#), підлягає атестації, за результатами якої визначається відповідність його займаній посаді і встановлюється йому тарифний розряд.